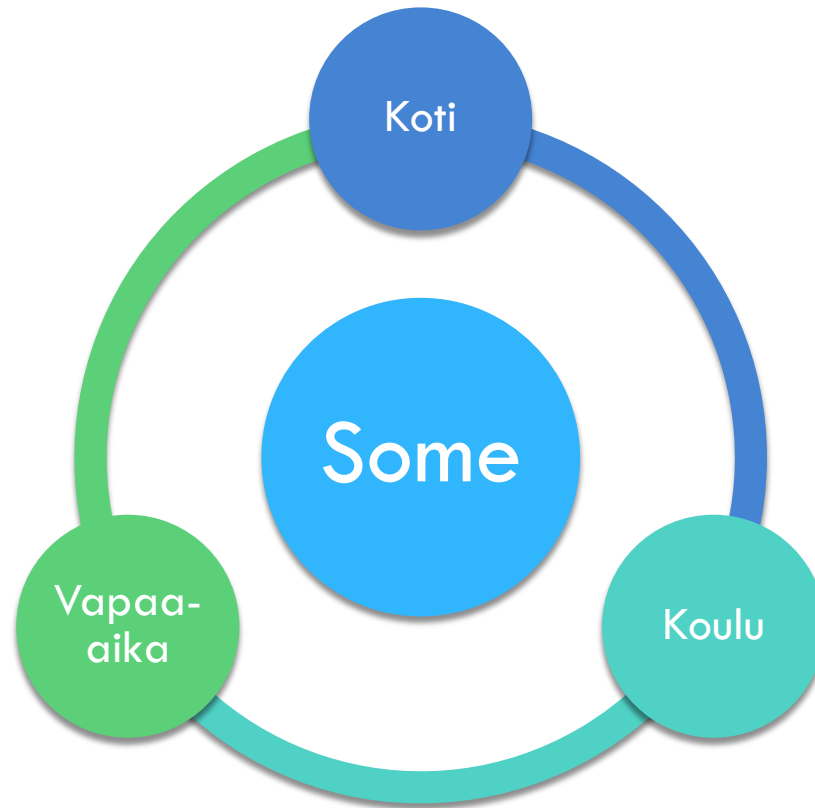

KOULULAISIIN LIITTYVÄ
SOSIAALISEN MEDIAN
RIKOLLISUUS JA
VIHAPUHEET

Turvallisuus

Somepalvelut poliisin ilmoitusjärjestelmässä

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
○ <u>Facebook</u>	1992	3068	4096	5695	6346	7437	8260
○ <u>Whatsapp</u>	-	-	12	102	633	1150	1241
○ <u>Instagram</u>	-	-	8	62	194	347	634
○ <u>YouTube</u>	71	105	161	195	222	266	306
○ <u>Snapchat</u>	-	-	-	-	11	67	272
○ <u>Twitter</u>	6	11	27	59	77	106	117
○ <u>Ask.fm-</u>	-	-	0	76	150	99	45
○ <u>Ylilauta</u>	0	39	65	92	86	60	79
○ <u>IRC-Galleria</u>	222	173	78	58	65	15	18

Somerikollisuuden erityispiirteitä

- Läsä 24/7
  - ▣ Älypuhelin vs pöytäkone
- Ikärajoitukset nimellisiä
- Yksittäisellä tekijällä ja teolla voi olla suuri vaikutus
- Globaali alusta, mutta lait pääosin kansallisia
- Tiedonsaantimahdollisuudet vaikuttaa kiinnijäämisriskiin

Lapsen perusoikeudet somessa

- Perusoikeudet teoriassa samat kuin aikuisella
- Yksityisviestien tarkastelu
  - Huoltaja vs ulkopuolinen
  - Ikä, kehitystaso, syy puuttumiseen
  - Lapsen etu
- Kuvien lisääminen lapsesta vanhemman toimesta
- Muiden perusoikeuksien rajoittaminen?
  - Paikantamispalveluissa 15-vuoden ikäraja
  - Kotiaaresti?

Kuvaaminen koulussa

- Koulun alueella kuvaaminen
  - Julkiset tilat/salakatselu
  - Opettajan ja oppilaiden kuvaaminen oppitunnilla
- Oleellista yleensä julkaisu, eikä kuvaaminen
  - Kuvamuokkaukset
  - Arkaluontoinen materiaali

Opettajan oikeus ottaa haltuun ja tarkastaa älypuhelin

- Oppilaaseen kohdistuva tarkastusoikeus ja haltuunotto
  - Voimakeinot poisottamiseksi/tarkastuksen suorittamiseksi
    - Perusopetus vs toinen aste
  - Vaatetuksen ja ihon väli
- Puhelimeen kohdistuva tarkastusoikeus
  - Ei yleistä tarkastusoikeutta sisältöön

Nettikiusaaminen

- Useita motiiveja ja kiusaamistapoja palvelusta riippuen
- Yleensä tuttujen välistä
- Tilastot yleisyydestä vaihtelevat
- Kollektiivinen nettikiusaaminen
  - ▣ Whatsapp-ryhmät vs koulun piha

Nettikiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä

- Kunnianloukkaus
- Laiton uhkaus
- Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen
- Viestintärauhan rikkominen
- Vainoaminen
- Identiteettivarkaus
- Tekijänoikeusrikos
- Tietoliikenteen häirintä
- Tietomurto
- Viestintäsalaisuuden loukkaus
- Petos
- Datavahingonteko

Miten reagoida nettikiusaamiseen

- Älä provosoidu!
- Yksittäiset suunsoitot voi hoitaa blokkamalla
- Materiaalin poistopyyntö ylläpidolle
- Tunnistamistietoja (IP-osoite) saadaan jossain tapauksissa
- Kuvakaappaukset todistusmateriaalina
- Pitkäkestoinen häirintä
  - Vanhemmat, koulu, sossu, poliisi

Voiko koulu puuttua nettikiusaamiseen?

- Koulukiusaamisen määritelmä ja puuttumisrajat
- Kurinpitotoimenpiteet
- Ilmoitusvelvollisuudesta
  - Vanhemmille kouluun ja koulumatkaan liittyen
  - LSL, RL 20 ja RL 21
- Karttakepistä kasvatustakeskusteluun
  - KKO 1982-II-6

Koulukiusaamisen tekemuodot

- Fyysiset
  - ▣ Kohdistuvat suoraan ja fyysisesti uhriin
  - ▣ Pahoinpitelyt, seksuaalinen ahdistelu, pakottaminen ja jopa henkirikos
- Psyykkiset
  - ▣ Sanallista, omaisuuteen kohdistuvaa tai nettikiusaamista
- Sosiaaliset tekemuodot
  - ▣ Suoraan tai välillisesti uhriin kohdistuvaa sosiaalista syrjintää

Koulukiusaamisen seuraukset

- Fyysinen seuraus
  - Kipu ja särky
- Psyykinen seuraus
  - Ahdistuneisuus, huono itsetunto, kielteinen minäkuva jne
- Sosiaalinen seuraus
  - Ryhmän ulkopuolelle sulkeminen

Vainoaminen

- Joka toistuvasti uhkaa, seuraa, tarkkailee, ottaa yhteyttä tai muuten näihin rinnastettavalla tavalla oikeudettomasti vainoaa toista siten, että se on omiaan aiheuttamaan vainotussa pelkoa tai ahdistusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, *vainoamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Lapsi vainoajana

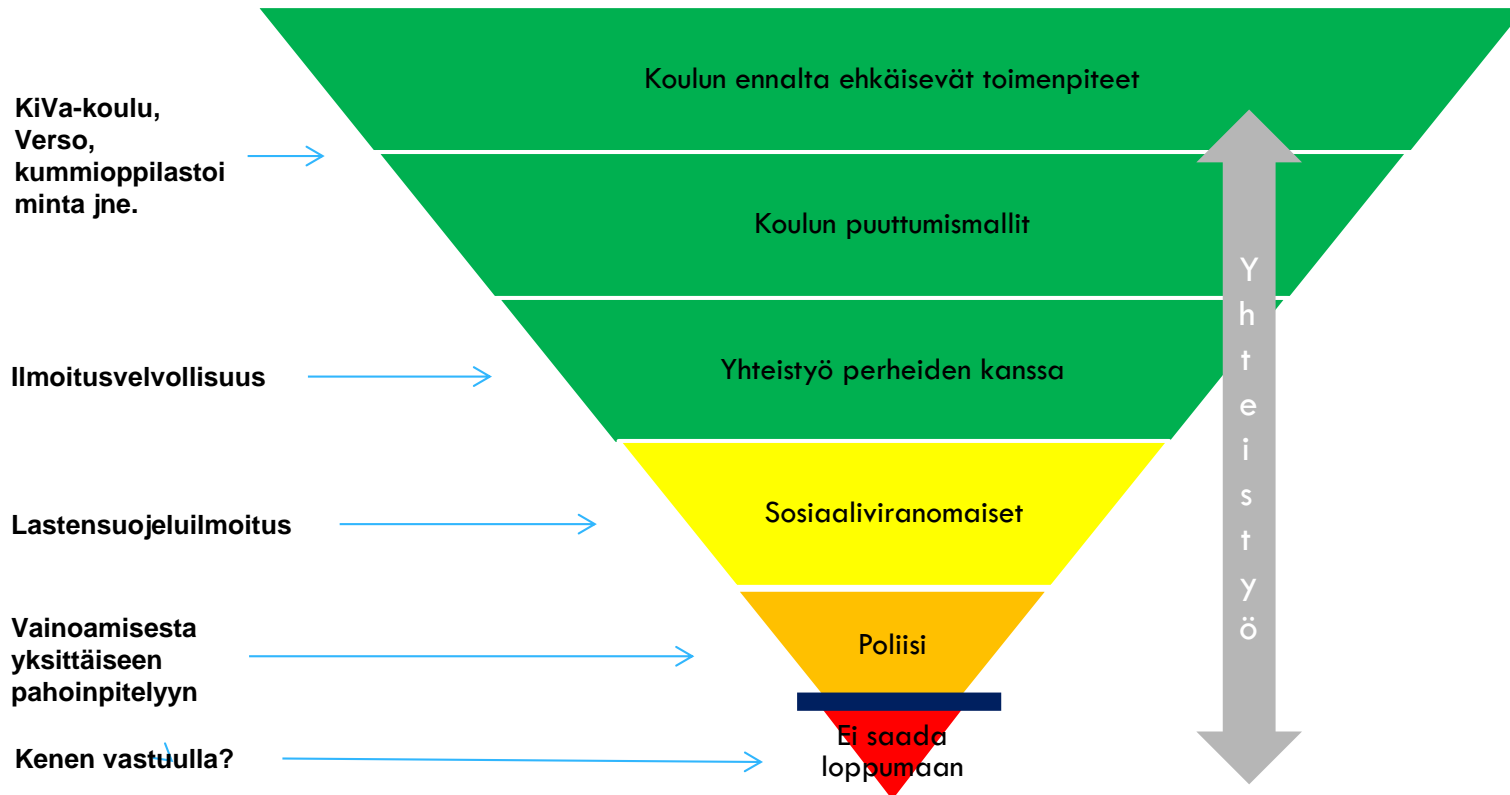
- Lapsen asemasta vainoajana vähän tutkimusta
- Vainoamisesta kahden ensimmäisen vuoden aikana 1363 rikosilmoitusta, joissa 15:sta alle 18-vuotias epäilty
  - ▣ Kahdeksan liittyi koulukiusaamiseen
  - ▣ Näissä jokaisessa enemmän kuin yksi tekijä
  - ▣ Yleensä pyrittiin sovitteluun, koska tekijä alle 15
- Viranomaiset eivät tunnista lasta ja koulukiusaamista vainoamiskontekstissa
  - ▣ Helsingin koulukiusaamiseen liittyvistä rikosilmoituksista alkuvuonna 2016 (6kk) 83:sta tapauksesta 56kpl lieviä pahoinpitelyjä ja pahoinpitelyjä

Lapsi vainoamisen uhrina

- Sattuuko lapseen vähemmän kuin aikuiseen?
- Vainoajan välttely vaikeampaa kuin aikuisella
  - Oppivelvollisuus
  - Lähestymiskielto ei suojaa
- Kumpi väistää; kiusaaja vai kiusattu?

Koulukiusaamiseen puuttuminen viranomaisten toimesta

Koulu-uhkaukset

- Uhkailijoiden motiiveja:
  - ▣ Pilailu, hätähuuto tai varteenotettava uhka
- Lähipiirin tiedot suuremmassa roolissa kuin netti
- Riskitekijöitä
  - ▣ Vaikeudet koulussa
  - ▣ Mielenterveysongelmat
  - ▣ Kiusaaminen
  - ▣ Koulusurmaajien ihailu
  - ▣ Ongelmia perheessä jne

Seksuaalirikokset

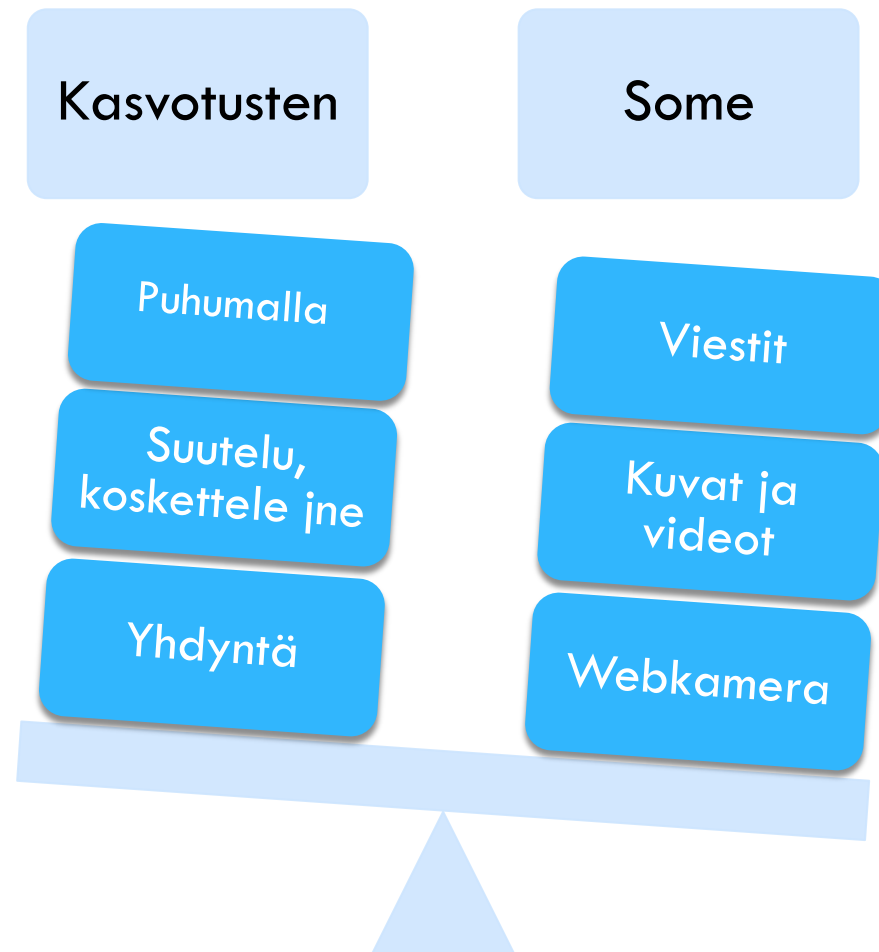
Reaaliaikainen hyväksikäyttö

- Uhrin esiteineistä teineihin
- Suojaikäraja 16/18
- Viestit, kuvat ja webkamerayhteys
- Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

CAM

- Kaikki alaikäiset ja myös pieniä lapsia
- Suojaikäraja 18
- Vertaisverkot ja kuvien vaihtaminen muiden tekijöiden kanssa
- Sukupuolisiveellisyttä loukkaava kuvan levittäminen

Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön rajoitussäännös

- Rikosoikeudellisen rangaistavuuden raja 15 vuotta
- Ei loukkaa seksuaalista itsemääräämisoikeutta, ikä sekä henkinen ja ruumiillinen kehitys samalla tasolla
  - Viisi vuotta nyrkkisääntönä
  - Ikäraja ei koske liian nuoria
  - Hyväksyykö vanhemmat?
- Kuvien lähettely seurustelusuhteessa ei mukana
  - Kuvien lähettelyt eteenpäin?

Mitä tehdä seksuaalirikostapauksissa?

- Kouluilla ilmoitusvelvollisuus poliisille ja sosiaaliviranomaisille
  - Koskee myös somea
- Aikuisen rooli
  - Mitä on seksuaalinen itsemääräämisoikeus
  - Millaisista viesteistä pitää huolestua
  - Voiko tavata somekaveria?
  - Anna tilaisuus kertoa kysymällä
- Tukena ja turvana, jos vahinko jo käynyt
  - Aina yhteys poliisiin!

Viharikokset rikoslaissa

23

- Sisältyy säännöksen tunnusmerkistöön, tai
  - ▣ Kiihottaminen kansanryhmää vastaan
  - ▣ Joukkotuhonta, rikos ihmisyyttä vastaan, kidutus, syrjintä jne
- Käytetään koventamisperustetta tuomion yhteydessä
  - ▣ Kunnianloukkaus, laiton uhkaus jne

”Rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella”

Kolme kommenttia ulkomaalaisten tekemiä raiskauksia koskevasta uutisoinnista

Tänään uutisoitiin Optulan tutkimuksesta, joka mukaan vuonna 2006–2009 oikeudessa tuomittiin yhteensä 262 raiskaajaa, joista ulkomaalaistaustaisia oli 34 prosenttia. Oikeusministeri lupasi selvittää kotoutumisen onnistumista, mutta mielestäni tällaisissa tapauksissa henkilö pitäisi automaattisesti karkottaa kotimaahansa.

Utisen mukaan ulkomaalaiset raiskaavat huomattavasti enemmän kuin kantikset. Vittu mitä porukkaa oikeesti! Miksi helvetissä näiden raiskaajien päätä vaan silitellään, eikä potkita helvettiin täältä Suomesta?

Saatana mamut taas raiskaustilaston kärjessä!! Joka helvetin mamu vittuun Suomesta, koska koko lois sakkii on raiskaajia tai lasten hyväksi käyttäjiä. Jos ei lähde hyvällä niin sitten ysimillisellä buranalla!!1 1!1 1

Ylläpitäjän vastuu

25

- Tiedonsiirto- ja verkkoyhteyspalveluilla laaja vastuuvapaus
- Tallennuspalvelun tarjoajilla suppeampi vastuuvapaus
  - ▣ Tuomioistuimen päätös tai muuten tosiasiallisesti tietoonsa
- Yksittäisen käyttäjän vastuuvapausperusteita ei määritelty
- Ei koske yleisesti koventamisperusteen mukaisia tekoja
  - ▣ Vrt. kiihottaminen kansanryhmää vastaan vs törkeä kunnianloukkaus
- EIT:n Delfi AS v. Estonia 16.6.2015
- Facebookin ja muiden tietotekniikkayritysten käytännesäännöt eivät toimi

Viharikosepäilyt vuosina 2010-2015

